

ANDRÉ & MILOUSKA

ANDRÉ: **‘Uiteindelijk zullen mensen steeds meer voor duurzaam kiezen’**

MILOUSKA: **‘Ik vind het knap dat je zo optimistisch blijft na alles wat je hebt gezien’**

Door hun werk – hij als ruimtevaarder en ambassadeur van het Wereld Natuur Fonds, zij als presentatrice van *Vroege vogels* – zijn ze beiden zeer betrokken bij de natuur. Een gepassioneerd gesprek tussen André Kuipers (57) en Milouska Meulens (42) over opvoeding, romantiek en idealen.

Kunnen jullie ons eens meenemen naar het landschap van jullie jeugd?

André: “Ik groeide op aan de Platanenweg in Amsterdam-Oost, tussen de Wibautstraat en de spoorbaan. Het was redelijk groen. De tuintjes tussen de flats vormden een kleine oase, voor ons gevoel. We hadden ook een campinghuisje aan de IJsselmeerdijk, tussen Durgerdam en Uitdam. Dat vond ik een prachtige plek, als stadsjongen, met slootjes, beesten en het Kinselmeer waar we in zwommen. Ik speelde altijd buiten. Als ik soldaatje speelde in de bosjes had ik genoeg aan een stuk hout en een wasknijper. Daar maakte ik mijn geweer van. Thuis hielden we tamme ratten, tropische vogels in een voliëre, vissen, katten en moerasschildpadden. Ik zorgde goed voor mijn schildpadsjes. Bij de slager kocht ik voor vijftig cent biefstuk tartaar voor ze. Alleen had ik niet altijd door wat ik deed. Voor kinderen zijn dieren speelgoed. Van gemaaid gras hadden we fortten gemaakt voor onze ridders. Mijn schildpadden waren draken. Ik nam zo’n schildpad mee naar buiten in een plastic bakje. Dat arme beest stond dan in de hete zon en ging steeds harder lopen. O, dacht ik dan, ik ga gauw naar huis en pak heel koud water, dan duurt het weer een tijdje. Dat was niet zo bevorderlijk voor de gezondheid, maar ik dacht slim te zijn, haha.

Toen ze te groot werden, moest ik ze van mijn ouders naar Artis brengen. Dat was een trauma, hoor. Jarenlang heb ik mijn

schildpadden nog kunnen herkennen; eentje had een deuk in zijn schild.”

Milouska: “Mijn vroege jeugd bracht ik door op Curaçao. Ik herinner me dat ik eindeloos buiten speelde zonder zorgen om verkeer, iets wat mijn kinderen nu niet kennen. ’s Morgens liep ik in een half uur naar school met mijn twee broers en mijn zusje een jaar of vijf. Er waren geen drukke wegen en er was ook geen bebouwing. Er was vooral wildernis, met cactussen en geiten. Met een beetje pech kwam je een troep boze leguanen tegen waar je met een boog omheen moest.

Op Curaçao zijn de huizen klein en de tuinen groot. Wij hadden watermeloenen in de tuin en mispels, aloë vera, tamarindebomen en amandelbomen. Vanaf mijn tiende woonde ik in Nederland. Een enorme overgang. Ineens stonden er overal om me heen huizen en de straten waren betegeld. Ik kon niet meer met mijn blote voeten op de grond spelen, en het was nat en koud. Ik ging steeds minder naar buiten. Maar ik droomde ervan om te verdwalen, omdat ik in boeken las dat kinderen die verdwaalden de mooiste avonturen beleefden. Dus ik ging eropuit met mijn tasje, waar ik wat noten en rozijnen in had gestopt en een stuk touw. Ik ging lopen, tot ik zogenaamd verdwaalde, maar ja, zo werkt het natuurlijk niet in Nederland! Haha. Het is me nooit gelukt om in de wildernis terecht te komen.”

André: “Ja precies, prachtig! Ik zat ook vol

fantasie. ’s Avonds ging ik graag naar het industriegebied rond het Amstelstation, en stelde me voor dat ik de laatste man op aarde was.”

Milouska: “Een paar jaar geleden, toen ik mijn kinderen en mijn vriend het eiland liet zien, wilde ik dat stuk van mijn oude huis naar school lopen met ze, maar dat kon niet meer. Ik had er nooit bij stilgestaan dat op Curaçao ook de vooruitgang voortschreed, als je dat vooruitgang wilt noemen. Er was een groot villacomplex gebouwd en er waren opeens grote drukke wegen. Wij deden vroeger alles lopend. Heerlijk, je bepaalt je eigen tempo. Ik wandel nog steeds liever dan dat ik fiets of autorijd. Rugzak op en gaan!”

Het besef dat natuur niet alleen mooi is, maar ook wordt bedreigd, hebben jullie dat van je ouders meegekregen?

André: “Nee, dat kreeg ik mee van mijn jongste broer. Ik stond optimistisch in het leven, maar hij studeerde biologie en was heel negatief over de wereld. Hij vond dat niemand kinderen moest nemen en dat je niet in een auto moest rijden. Daardoor ging ik er ook over nadenken. In de jaren zeventig ging het over De Volgermeerpolder en alle chemische troep die ze daar dumpten. Dat was zo’n beetje naast onze camping! Ik heb een schildkliertumor gehad toen ik negentien was. Ik dacht: misschien komt dat wel door dat gif?”

Milouska: “De kernramp in Tsjernobyl, in 1986, was het moment waarop de wereld voor mij ineens geen mooi speelparadijs meer was. Op school had ik eerder al gehoord over zure regen en ik werd heel bang voor de toekomst, net als jouw broer. Ik wil nooit kinderen krijgen, dacht ik. Niet op deze wereld. Maar op mijn 33ste werd ik onverwacht toch zwanger, ik had er helemaal niet meer op gerekend. Het was een grote verrassing en dat is maar goed ook, want ik ben nu hartstikke blij met mijn kinderen. Maar als ik er zelf over had moeten nadenken, had ik het niet gedaan. Want ik heb nog steeds een negatief wereldbeeld. Yara is nu negen, Ylias zes, en mijn vriend heeft nog een zoontje van vijf, Max. Als ik ze zie spelen,

denk ik: o, wat erg dat jullie straks geen echte wilde natuur meer kennen.”

André: “Ik heb twee kinderen uit mijn eerste huwelijk, mijn dochters Robin van 23 en Megan van 22, en twee kleintjes, Stijn van 9 en Sterre van 7. Ik ben best bezorgd over hun toekomst. Vanuit de ruimte kon ik zien wat de impact is van menselijke activiteit. Ik zag de vervuiling boven de Aziatische steden hangen, en ’s nachts zag ik in de Zuid-Chinese Zee duizenden vissersschepen met enorme lichten om vis op te sporen. Het was een dubbel gevoel: ’s nachts is de aarde heel mooi, met al die lichtjes. Alsof je over een zwart fluwelen tapijt vliegt dat met goud is bestikt. Maar als je beseft dat er elke dag tweehonderdduizend mensen bij komen op de aardbol bekruipt je een angstig gevoel. Elke dag komt er als het ware een lichtje bij, een hele stad. We groeien maar, als een sprinkhanenplaag. We vreten alles op, vissen alles leeg en we denken niet na over de toekomst. In mijn leven gaat het hele bos op Borneo verdwijnen.”

Milouska: “Wat deed dat met jou?”

André: “Ik ben direct na mijn vlucht naar het Wereld Natuur Fonds gestapt. Nu geef ik lezingen. Mensen luisteren graag naar het verhaal over ruimtevaart en dan kan ik meteen vertellen: ‘Hé, die planeet is prachtig, maar het gaat niet goed. We wonen met z’n allen op een klein blauw bolletje. *That’s it!* Hier moeten we het mee doen.’”

Milouska: “Bij mij waren het mijn kinderen die me bewust maakten: hé, alles wat Joris en ik nu doen is bepalend voor hun toekomst. Moeder worden was een paradox. Ik kreeg een lief, schoon en onschuldig wezentje en tegelijkertijd besepte ik wat dat nieuwe mensje ging veroorzaken op de wereld, aan afval. Ik dacht: luiers wassen kost zo veel water. Wat nu? Toen heb ik luiers gekocht die zijn gemaakt van maisvezels. Ze kosten een fortuin, maar ze kunnen wél helemaal worden afgebroken.”

André: “Wat mooi. Zo zie je maar: je kunt zelf veel doen om de aarde hersteltijd te geven. In mijn lezingen laat ik het Amazonegebied zien, waar al die bossen

worden weggekapt om plaats te maken voor soja- en maisplantages. Dan vertel ik: ‘Dat is om dieren te voeden voor ons vlees!’ Vlees eten is zo slecht.”

Milouska: “Ben jij vegetariër?”

André: “Ik eet alleen vlees als het me tijdens een diner wordt voorgeschoteld. Maar thuis nooit, want mijn gezin eet vegetarisch.”

Milouska: “Ik ben vegetariër, en ik eet zo veel mogelijk veganistisch. Maar ik wil mijn kinderen niet helemaal mijn levensstijl opdringen. Als ze op een feestje zo’n

vieze worst zien liggen, stoppen ze die zo naar binnen. Zij maken de verbinding niet tussen die worst en de industrie die erachter zit. Dat kun je ook niet van ze verwachten.”

André: “Mijn tweede dochter zei vroeger altijd: ‘Ik ben vegetariër, maar niet als ik bij oma ben. Want die maakt zulke lekkere kippenpootjes!’ Haha.”

Milouska: “Ik ben vol bewondering voor mensen die bijna geen afval maken en geen auto hebben. Maar ik houd dat niet vol.” ▶

Ruimtevaarder André Kuipers (Amsterdam, 1958)

haalde in 1987 zijn artsexamen aan de Universiteit van Amsterdam en werkt sinds 1991 bij de Europese ruimtevaartorganisatie ESA. Op 9 april 2004 begon hij als boordwerktuigkundige aan de DELTA-missie, zijn eerste ruimtereis, met de Sojoez TMA-4. Op 21 december 2011 maakte hij zijn tweede ruimtereis, de ISS Expeditie 30 en 31. Sinds 2004 geeft hij als ambassadeur voor het Wereld Natuur Fonds lezingen over milieu en natuurbehoud. Hij is getrouwd met Helen en heeft drie dochters en één zoon.
www.andrekuipers.com

Presentatrice Milouska Meulens (Curaçao, 1973)

studeerde in 1997 af aan de School voor Journalistiek in Utrecht en presenteerde vanaf 2000 vijftien jaar lang het NOS *Jeugdjournaal*. Vanaf september presenteert zij het Vara-natuurprogramma *Vroege vogels* op NPO Radio 1 en televisie. Ze woont samen met *Jeugdjournaal*-collega Joris Marseille en heeft twee dochters en een zoon.
www.vroegevogels.vara.nl

MILOUSKA: ‘Ga je straks ook je eigen groentes en fruit verbouwen?’

ANDRÉ: ‘Ik heb daar geen verstand van. Ik vroeg eens aan vrienden in hun tuin: ‘Wat is dat voor rare plant?’ ‘Dat is andijvie!’ zeiden ze’

ANDRÉS FAVORIETEN

Mooiste bos: “De Veluwe.”

Mooiste strand: “Het strand van Ameland is zo breed, het is net een woestijn.”

Mooiste buitenlandse plek: “De outback van Australië is heel mooi vanuit de ruimte. Dat zijn schitterende woestijnen, heel mooie geologische vormen met grote zoutmeren. Het is bijna een modern schilderij.”

Boekentip: “De fotoboeken van Frans Lanting.”

Favoriete natuurfilm: “BBC-documentaires zoals *Life* en *Human planet* had ik mee naar het ruimtestation. 193 dagen zat ik tussen kunststof, metaal en lawaai van machines. Via die natuurfilms was ik weer even terug op aarde.”

MILOUSKA'S FAVORIETEN

Mooiste bos: “De Sallandse heuvelrug, omdat het er zo ongerept is.”

Mooiste strand: “De Waddenstranden.”

Mooiste buitenlandse plek: “De grootsheid van natuurgebieden in de Verenigde Staten, zoals Grand Canyon of Sequoia National-Park, maakt me bijna religieus.”

Boekentip: “*Dieren eten* van Jonathan Safran Foer is een waanzinnig boek. Hij kijkt naar wat zijn vleesconsumptie doet met de aarde.”

Mooiste natuurprogramma: “*Vroege vogels*.”

André: “Ik scheid mijn afval, maar dat kan alleen omdat de gemeente daaraan meewerkt. Als ik een schutting bouw, regel ik FSC-hout. Wij hebben net een boerderij gekocht aan de IJsselmeerdijk. Precies wat ik altijd wilde! We gaan hem helemaal energie-neutraal maken met zonnepanelen, zonnecollectoren en een ecologisch geïsoleerd dak. En extra dikke muren, ook voor de isolatie.”

Milouska: “Wow, dat lijkt me zo

fantastisch. Wij wonen in een prachtig huis, maar het is oud en slecht geïsoleerd. En je mag geen zonnepanelen plaatsen op een monumentaal pand midden in Amsterdam. Jammer hoor. Ga je straks ook je eigen groenten en fruit verbouwen?”

André: “Ja, maar dat gaat mijn vrouw doen, want ik heb er geen verstand van. Ik weet nog dat ik bij vrienden in hun tuin vroeg: ‘Wat is dat voor rare plant?’ ‘Dat is andijvie!’ zeiden ze, haha.”

Milouska: “Wij proberen onze kinderen bij te brengen: weet wat je eet. Hun school heeft op het dak een kas met een moestuin. Zo leren ze dat hun eten niet vanzelf onder een folietje in de winkel belandt.”

André: “Dat je een wortel niet kunt 3D-printen! Althans, nog niet!” (lacht)

Milouska: “De kinderen worden weleens gek van mij, want ik gooi nooit eten weg. ‘Als het eenmaal op je bord ligt, moet je het opeten,’ zeg ik altijd.”

André: “Ja, zo voed ik ze ook op. Mijn zoontje van negen is fantastisch, die eet alles. Op een gegeven moment waren wij in een natuurcentrum. Daar stonden bakken met levende meelwormen, voor de dieren. Hij vroeg aan de medewerker: ‘Kun je die eten?’ ‘Ja hoor,’ zei die man, ‘die smaken naar pindakaas.’ Dus hij pakte er één en at hem zo op! Ik denk dat we over moeten op het eten van dingen als insecten en zeewier. Daar is nieuwe technologie voor nodig. Nieuwe ideeën over hoe je efficiënter je eten kunt produceren, zodat je niet zo veel land en water nodig hebt. We krijgen straks kweekvlees, geweldig! In vijftig procent van ons voedsel zit palmolie. Een goede olie, maar voor die plantages wordt nu ontzettend veel regenwoud gekapt. Als mensen dat probleem beginnen te begrijpen, komt er vraag naar duurzame producten en gaan fabrikanten en overheden veranderen.”

Milouska (zucht): “Nou, ik vind het al heel lang lastig om vertrouwen te hebben in de politiek als het gaat om duurzaamheid. Zolang een bedrijf als Shell toch weer een vergunning krijgt om te gaan boren in het poolgebied denk ik: huh, maar wij geven toch als consument het signaal af dat wij ons zorgen maken? Het lijkt alsof het bedrijfsbelang zwaarder weegt. Ik vind het knap dat je zo optimistisch kunt blijven na alles wat jij hebt gezien. Want ik word er heel depressief van.”

André: “Optimistisch is een groot woord, hoor, want ik denk dat we een hoop gaan verliezen. De klimaatverandering is niet meer te stoppen. In zekere zin is het al te laat. Gelukkig kom ik veel op congressen over duurzame technologie. Daar zie ik

interessante projecten. Over hoe je water kunt terugwinnen uit de douche, en plastic uit de oceaan kunt halen. Daar houd ik me aan vast. Ik richt mijn hoop op jonge ingenieurs.”

Milouska: “Ja, onze kinderen! Het was altijd: nou, die oceaan kun je nooit meer schoonmaken. Maar dat kan dus wel. We

ambtenaar en een getuige, op onze blote voeten in het zand. Daarna bleven we twee dagen met z’n tweeën achter op dat eiland en slapen op het strand. Als Adam en Eva.”

Milouska: “Wat cool, ik ben jaloers! Mijn vriend en ik zijn altijd met de kinderen op vakantie. Maar dat kan ook romantisch

ANDRÉ: **‘We zwommen in een zijarm van de Grand Canyon. Groen water, rode rotsen, blauwe lucht. Daar heb ik haar ten huwelijk gevraagd’**

MILOUSKA: **‘Wat cool, ik ben jaloers!’**

moeten leren hoe we van de natuur kunnen genieten zonder hem te vervuilen.”

André, jij hebt genieten in de natuur tot kunst verheven. Jij hebt je vrouw op een heel romantische plek ten huwelijk gevraagd, toch?

André: “Klopt! Helen en ik zijn nu vijftien jaar samen. Voor ik in 2004 vertrok naar de ruimte wilde ik haar ten huwelijk vragen op een mooie, pure plek. We gingen op vakantie naar Lake Powell, bij de Grand Canyon. Maar zij pushte me zó, ik was bang: ze gaat me toch niet straks zelf vragen in Las Vegas? Dat leek me een horrorscenario, die stad is zo plastic en bizar. Op een gegeven moment zwommen we in een zijarm van de Grand Canyon. Groen water, rode rotsen en blauwe lucht, en verder niets of niemand. Het was perfect. Daar heb ik haar gevraagd. Toen ik terugkwam van mijn ruimtevlucht, zei ik: ‘Ik wil met je trouwen, precies aan de tegenovergestelde kant van Nederland.’ We kwamen uit bij de Cook-eilanden, bij Nieuw-Zeeland. Daar heeft Helen een onbewoond eilandje afgehuurd. Zij is reisjournalist, zij weet hoe dat moet. We trouwden op het strand, met alleen een

zijn. Vorig jaar zijn we voor het eerst met z’n vijven gaan kamperen op Terschelling. Dat is zó goed bevallen. We sliepen in een tent en alle clichés werden waar: onze kleding ging naar tentzeil ruiken, het was slecht weer en de tenten lekten. De luifel was weggewaaid en een van onze kinderen had in zijn bed geplast. Eigenlijk was het afschuwelijk, haha.”

André, glunderend: “Maar je voelt dat je lééft! Ik kampeer al mijn hele leven. Heerlijk.”

Milouska: “We keken elkaar aan en dachten: alles wat nu gebeurt doorstaan we lachend. Omdat het zo gezellig is, hutje-mutje. De kinderen waren op hun leukst ooit, omdat ze zo vrij waren. Ze kwamen terug met voeten waar grote brokken vuil aan zaten omdat ze in een sloot waren gaan staan. We zeiden tegen elkaar: ‘Waarom zouden we in hemelsnaam de kinderen in een auto proppen, terwijl ze het helemaal niet leuk vinden, dat eind naar Frankrijk of Italië?’ Dat doen we nooit meer. Dus zaten we afgelopen zomer weer op Terschelling, met onweer en hagel, schapen rond de tent en een zwaluwnest boven de camping-wc. We hebben genoten, haha.” ■